

**OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN
ÖĞRENCİLERİN KAYNAŞTIRMA
YOLUYLA EĞİTİMİ SÜRECİNDE
ÖĞRETMENLERE YÖNELİK ÖNERİLER**

- ⇒ Okula yeni başlayan öğrencilerini-
ze okulu ve sınıfı tanıttin.
- ⇒ Sınıftaki diğer öğrencilere otizmi
olan öğrenciyle ilgili bilgiler verdin.
- ⇒ Öğrencinizi ön tarafta oturtun. Ya-
kınında oturacak öğrencilerin ona
uygun model olacak kişiler olma-
sını sağlayın.
- ⇒ Sınıf kurallarını belirleyin, kuralla-
rı tek tek öğretin, kuralların yazılı/
görsel olarak yer aldığı pano hazırlayın.

**OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN
ÖĞRENCİLERİN KAYNAŞTIRMA YOLUYLA
EĞİTİMİ SÜRECİNDE
ÖĞRETMENLERE YÖNELİK ÖNERİLER**

- ⇒ Otizimli, öğrencilerin küçük grup çalışmaları sırasında ya da serbest etkinliklerde sınıf arkadaşlarıyla birlikte oynamasını destekleyin.
- ⇒ Sınıf içinde öğrencinizin performansına uygun sorumluluklar verin. Sosyal etkileşimin artırılması amacıyla, öğrencinizin sınıf arkadaşlarıyla uyum sağlaması için etkinlik planlayın, bu etkinliklere katılımını sağlayın.
- ⇒ Öğrencinizin nesnelere dokunma, nesneyi elinden bırakmama gibi takıntılı davranışlarını azaltmak için bu nesnelere bir kutuya koyarak dersin sonunda ya da günün sonunda alabilmesine yönelik düzenlemeler yapın.
- ⇒ Öğrencilerinizin başarısını anında ödüllendirin.
- ⇒ Öğrencinizin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.

TELEFON: (354) 212 11 00
ADRES: Tekke Mahallesi Altay Sokak No:38 Merkez/YOZGAT
WEB: <http://yozgatram.meb.k12.tr>
EMAIL: yozgatram@gmail.com

T.C.

YOZGAT VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

OTİZM NEDİR?

Otizm Spektrum Bozuklukları (OSB) çocukluk çağı nörogelişimsel bozuklukları içinde yer alan bir klinik tanı grubudur.

Belirtileri erken çocukluk çağında başlamakta olup, sosyal-iletişimsel alanda belirgin yetersizlikler ve sınırlı, tekrarlayıcı davranışlar ve ilgi alanları ile seyreden bir bozukluktur.

OLASI NEDENLERİ?

OSB'nin tam olarak nedenleri ortaya konmamasına rağmen, OSB, çok sayıda genin dahil olduğu karmaşık bir genetik bozukluk olarak ele alınmaktadır. Bu genetik bozukluğun merkezi sinir sistemini etkilediği ve OSB'nin nörolojik bir sorun olduğu düşünülmektedir. OSB, sosyo-ekonomik düzey ya da çocuk yetiştirme yaklaşımlarıyla ilişkili değildir. Ancak ileri baba ve anne yaşının risk faktörü olduğu düşünülmektedir. Çeşitli toksinler, aşılardan çevresel etmenlerle OSB arasında bilimsel bir ilişki bulunabilmiş değildir.

EĞER COCUĞUNUZ:

- ⇒ Başkalarıyla göz teması kurmuyorsa,
- ⇒ İsmi söylediğinizde bakmıyorsa,
- ⇒ Söyleneni işitmiyor gibi davranıyorsa,
- ⇒ Parmağıyla ile istediği şeyi göstermiyorsa,
- ⇒ Oyuncaklarla oynamayı bilmiyorsa,
- ⇒ Akranlarının oynadığı oyunlara ilgi göstermiyorsa,
- ⇒ Bazı sözleri tekrar tekrar ve ilişkisiz ortamlarda söylüyorsa,
- ⇒ Konuşmada akranlarının gerisinde kalmışsa,
- ⇒ Sallanmak, çırpınmak gibi garip hareketleri varsa,
- ⇒ Aşırı hareketli, hep kendi bildiğince davranıyorsa,
- ⇒ Gözleri bir şeye takılıp kalıyorsa,
- ⇒ Bazı eşyaları döndürmek, sıraya dizmek gibi sıra dışı hareketler yapıyorsa,
- ⇒ Günlük yaşamındaki düzen değişikliklerine aşırı tepki veriyorsa, otizm açısından değerlendirme yapmak gerekir.

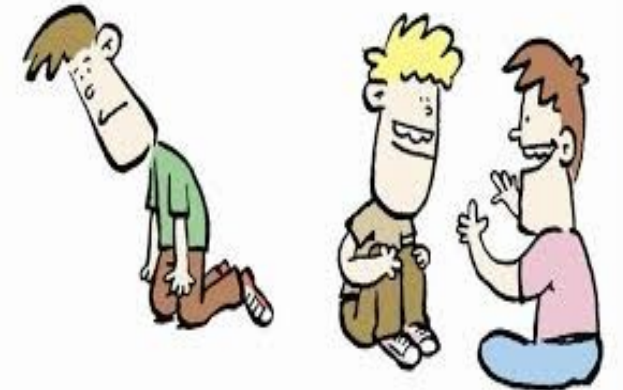
**ERKEN TEŞHİS VE ERKEN EĞİTİMLE
HERŞEYİN ÜSTESİNDEN
GELEBİLİRSİNİZ...**

Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Nasıl ve Kimler Tarafından Konur?

Otizm Spektrum bozukluğu tanısını çocuk ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanları koymaktadır. Bu süreçte en çok danışılan diğer uzmanlık alanı çocuk nörologlarıdır. Ayrıca raporlarda çift imza gerektirdiğinden bu iki uzmanlık alanının değerlendirmesi yaygın olarak başvuru olan bir yoldur.

Otizm Spektrum Bozukluğu'nun Tedavisi Var mıdır?

Bugün sahip olunan bilgilerle, otizm spektrum bozukluğunun ilaçla tedavisi mümkün değildir. Ancak, otizm spektrum bozukluğunun belirtileri erken yaşta başlanılan yoğun eğitim desteğiyle azaltılabilir. Yapılan bir çok çalışma sonucunda en iyi tedavinin "eğitim" olduğunu ortaya koymuştur.

AİLEYE ÖNERİLER

- ⇒ Öğretmeninden bilgi ve yardım isteyin, bu durumu öğretmeni ile mutlaka paylaşın.
- ⇒ Öğretmeni ile ortak bir çalışma planı geliştirin. Harfleri ters yazıyorsa; harflerin yazılı olduğu kartlar hazırlayın, yazarken kartlara bakarak doğru yazmasını ve hatalarını düzeltmesini sağlayın, bol bol alıştırmaya yapın.
- ⇒ Cümleleri, kelimeleri gruplara ayırın; her gün belli bir grubu yazmasını sağlayın.
- ⇒ Bakmadan yazdırın. Hatalarını düzeltip tekrar yazdırın ve okutun.
- ⇒ Matematikle ilgili eski bilgilerini tekrarlatın, çok kusa basamaklar halinde yavaş yavaş ilerletin.
- ⇒ Çalışırken görsel, işitsel, dokunarak ve yaşayarak öğrenmesini sağlayın.
- ⇒ Okuma çalışmalarında bütünden parçaya doğru ilerleyin (Tümden gelim)
- ⇒ Güdüleyici, teşvik edici, sabırlı ve olumlu bir tutum içinde olun.
- ⇒ Çocuğunuzun kendini rahat ve güvende hissettiğinden emin olun.
- ⇒ Dikkati çabuk dağıldığından çalışmalarını kısa tutun. Yavaş ilerleyin.
- ⇒ Günlük işlerde olaylara katılmasını sağlayın

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- ⇒ Çocuğın bireysel özelliklerini, kapasitesini ve sınırlılıklarını bilin.
- ⇒ Aileyle iletişim için olun.
- ⇒ Sınıfta etkinliklere katılmalarını sağlayıcı görev ve sorumluluklar verin.
- ⇒ Kullandığımız komutların basit, kısa ve net olmasına dikkat edin.
- ⇒ Güven verici, teşvik edici olun ve kendisinin başarabileceğine inandırın.
- ⇒ Ön sıralarda oturun, jest ve mimiklerinizle katılımını sağlayın.
- ⇒ Sosyal aktivitelere katılmasını sağlayın, iş yapma becerisi kazandırın.
- ⇒ Görsel algı becerilerinin gelişimine yönelik etkinlikler yapın.
- ⇒ Olumsuz etiketlemelerden kaçının (Yaramaz, tembel, haylaz vb.)
- ⇒ Kendisini olumlu değerlendirmesi ve iyi hissetmesini sağlayın.

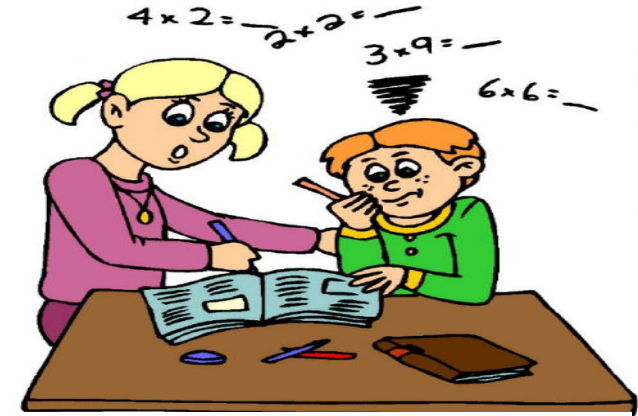
TELEFON: (354) 212 11 00
ADRES: Tekke Mahallesi Altay Sokak No:38 Merkez/YOZGAT
WEB: <http://yozgatram.meb.k12.tr>
EMAIL: yozgatram@gmail.com

T.C.

YOZGAT VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

Öğrenme güçlüğü, dinleme, düşünme, konuşma, yazma veya matematik problemlerini çözmede yetersizlik olarak tanımlanır. Bu çocukların anlama ya da dili kullanmadaki psikolojik süreçlerden birinde ya da bir kaçında yetersizlik söz konusudur. Zihinsel yetenekleri normal sınırlar içinde yer alır.

**ZİHİNSEL OLARAK
YETERSİZ
DEĞİLDİRLER.**

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜ- ĞÜ OLAN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ ?

- ⇒ Çalışma becerilerini kullanma yetersizliği
- ⇒ Algısal bozukluklar (Dinleme, düşünme, konuşma, yazma ve matematik problem çözme yetersizlikleri)
- ⇒ Genel eş güdüm problemleri, Algısal,
- ⇒ Devinimsel problemler
- ⇒ Dikkat Bozukluğu ve Aşırı Hareketlilik
- ⇒ Düşünme ve Bellek Problemleri
- ⇒ Sosyal Uyum Problemleri Disleksi (Okuma-Yazma Bozukluğu) ve Diskalkuli (Matematik Bozukluğu) olarak iki gruba ayrılır.

SIKÇA RASTALANAN BELİRTİLER

- ⇒ Anasınıfını bitirdiği halde ev telefonunu ezberleyememiş olabilir.
- ⇒ Öyküleri dinlerken dikkatini toplama ve kavramada güçlük çeker.
- ⇒ Öykünün ayrıntılarını hatırlamada zorlanır.
- ⇒ Birinci sınıfa başladıktan sonra sesleri öğrenmekte, sayı ve harfleri yazmakta zorlanır.
- ⇒ Duygusal açıdan çabuk kırılır, çabuk sinirlenir, okula gitmek istemez.
- ⇒ Ev ödevlerini bitiremez.
- ⇒ Öğretmeni ya da anne-babasından sürekli yardım ister.
- ⇒ Sınıfta davranış problemleri vardır, dikkat çekici, düşüncesiz hareketlerde bulunur.
- ⇒ Bir gün öğrendiğini ertesi gün unuttur. Öğrendiklerinin kalıcılığı yoktur, teste ya da sınavlarda başarısız olur.
- ⇒ İkinci sınıfta basit toplamaları yapmada zorlanır, üçüncü ve dördüncü sınıfta çarpım tablosunu her gece tekrar ettiğiniz halde ezberleyemez
- ⇒ Benlik saygısı düşüktür.

AİLEYE ÖNERİLER

- ⇒ Çocuğu olduğu gibi kabul edin.
- ⇒ Çocuğunuzu suçlamayın.
- ⇒ Çocuğunuzdan utanç duymayın.
- ⇒ Çocuğunuzu aşırı derecede korumayın.
- ⇒ Çocuğunuzu ihmal etmeyin.
- ⇒ Çocuğunuzu diğer çocuklarla kıyaslamayın.
- ⇒ Çocuğunuza onu daima sevdiğinizi hissettirin.
- ⇒ Onu bağımsız, kendi kendine yeter, ileride yalnız kaldığında temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek duruma getirin.
- ⇒ Çocuğunuza kızıp bağırmayın.
- ⇒ Onu aşağılayıcı, tehdit edici, küçük düşürücü sözler söylemeyin.
- ⇒ Çocuğunuzun kaygılarını, sıkıntılarını ve isteklerini dinleyin.
- ⇒ Onu kendine güvenmeye alıştırm.
- ⇒ Olumlu ödüller (aferin, çok güzel vb.) verin.
- ⇒ Çocuğunuz inatlaşıyorsa inatlaştığı anda dikkatini başka konuya çekin.

ÖĞRETMENE ÖNERİLER

- ⇒ Geç ve güç öğrenirler. Çabuk unutulurlar. Bu çocukların öğretiminde en aza indirilmiş bilgi ve beceriler üzerinde sık tekrara önem verilmelidir.
- ⇒ Dikkatleri dağınık ve dikkat süresi kısadır. Sık sık dikkatlerini toplayacak hareketler yapmalı, ilgi duymadıkları konular üzerinde fazla durmamalı ve elden geldiğince dersleri somut biçimde izlemeye çalışılmalarına yardımcı olunmalıdır.
- ⇒ Öğrencinizi tahtayı ve sizi rahat görebileceği şekilde sınıfın ön tarafına oturtun.
- ⇒ Öğrenciye her dersin konusu, süreci, beklentilerinizi açık net olarak ifade edin.
- ⇒ Öğrencinin çalışma gruplarına katılımını destekleyin.
- ⇒ Öğrenciye başarabileceği görev ve sorumluluklar verin.
- ⇒ Öğrencinin soru sormasına, gerektiğinde konularının tekrar edilmesine fırsat tanıyın
- ⇒ Sınıf kurallarını belirleyin, sınıf kurallarını tek tek öğretin ve kuralların yazılı/görsel olarak yer aldığı bir pano hazırlayın.
- ⇒ Dersi anlatırken çok uzun ve karmaşık cümlelerden kaçın.
- ⇒ Öğrencinin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile ile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.

TELEFON: (354) 212 11 00
ADRES: Tekke Mahallesi Altay Sokak No:38 Merkez/YOZGAT
WEB: <http://yozgatram.meb.k12.tr>
EMAIL: yozgatram@gmail.com

T.C.

YOZGAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ZİHİNSEL
YETERSİZLİK

ZİHİNSEL YETERSİZLİK

NEDİR?

Zihinsel Yetersizlik; doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrasında çeşitli nedenlere bağlı, genel zihinsel işlevlerde normallerden önemli derecede gerilik ve bunun yanı sıra uyumsuz davranışlarda da yetersizlik gösterme durumu olarak tanımlanmaktadır. Zihinsel yetersizliği olan çocuklar da diğer çocuklar gibi yeme, içme, sevme, sevilme, kabul edilme, başarılı olma gibi biyolojik, sosyal ve psikolojik gereksinimlere sahiptirler. Kendilerine güvenleri az olduğundan başkalarına dayanmayı tercih ederler. Bağımsız hareket etmekte ve arkadaşlık kurmakta güçlük çekmektedirler.

ZİHİNSEL YETERSİZLİK TÜRLERİ

- 1-HAFİF DÜZEY ZİHİNSEL YETERSİZLİK
- 2-ORTA DÜZEY ZİHİNSEL YETERSİZLİK
- 3-AĞIR DÜZEY ZİHİNSEL YETERSİZLİK
- 4-ÇOK AĞIR DÜZEY ZİHİNSEL YETERSİZLİK

ZİHİNSEL YETERSİZLİK TÜRLERİ

1- Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey:

Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde hafif düzeydeki yetersizliği nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine sınırlı düzeyde ihtiyaç duyan bireylerdir. Bu bireylerde konuşma geriliği bir miktar vardır, motor gelişme genellikle normaldir. Kendi günlük gereksinimlerini anlatabilirler ve günlük yaşama ilişkin bir çok işleri yardımsız görebilirler. Zeka sorunu okul öğrenimi sırasında belirgin olur. Zeka geriliklerinin % 85'ini bu grup oluşturur.

2- Orta düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey:

Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki sınırlılık nedeniyle temel akademik, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine yoğun şekilde ihtiyaç duyan bireylerdir. Bu bireylerde anlama ve dil yetisinde, kendine bakma ve motor becerilerde gerilik vardır. Özel eğitim ile basit seviyede okuma yazma ve saymayı öğrenebilirler. Basit yönergeleri anlayarak basit işleri denetim altında yürütebilirler ve çok karmaşık uyum gerektirmeyen sosyal etkinliklere katılabilirler. Tüm zeka geriliklerinin %10'unu bu grup oluşturur.

**ERKEN TEŞHİS VE ERKEN EĞİTİMLE
HERŞEYİN ÜSTESİNDEN
GELEBİLİRSİNİZ...**

3- Ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey:

Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle öz bakım becerilerinin öğretimi de dâhil olmak üzere yaşam boyu süren, yaşamın her alanında tutarlı ve yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine çok ihtiyacı olan birey olarak tanımlanmaktadır.

4- Çok ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey:

Çok basit yönergeleri ve açıklamaları güçlükle anlayabilirler. Çoğu ağır motor gerilik ve sakatlık nedeniyle hareketsiz kalır ya da ancak yardımla hareket eder. Öz bakımları başkaları tarafından karşılanır.

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- ⇒ Sınıfınızda DEHB belirtileri ile öğrenci gözlerseniz tıbbi ve eğitsel değerlendirmesinin yapılması için hemen harekete geçin.
- ⇒ Aile ve rehber öğretmenle sürekli işbirliği içinde olun.
- ⇒ Değerlendirmeleri çocuğa göre uyarlayın. Zamana dayalı sınavları azaltın.
- ⇒ Sınıfta kapı pencere gibi dikkat dağıtacak hareketli alanlardan uzak tutun.
- ⇒ Sınıf rutinlerini açıklayın kuralları yazılı olarak sınıfın bir bölümüne asın.
- ⇒ Problem davranışlar için davranış düzeltme programı hazırlayın.
- ⇒ Denetlenebilir tekrar ve pratiğe dayalı bir öğretim tarzı geliştirin.

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- ⇒ Çocuğa zamanı kullanmayı öğretin.
- ⇒ Davranışların sorumluluğunu üstlenmeyi öğretin.
- ⇒ Uygun davranış değiştirme tekniklerini (pekiştirme, ayrımlı pekiştirme, simgesel ödül biriktirme, model olma, davranış kontratı, sönme, tepki bedeli) kullanın bu tekniklerin kullanımı ilgili uzmanlardan yardım alın.
- ⇒ Okul yönetimini ve disiplin kurullarını DEHB olan çocukların özellikleri hakkında bilgilendirin.
- ⇒ DEHB konusunda sınıftaki diğer çocukları ve bu çocukların ailelerini bilgilendirin.
- ⇒ İlgisi olan ve başarılı olduğu konularda sorular sorun ve ödevler verin.
- ⇒ Küçük etkinliklerle çocuğun enerjisini boşaltmasına izin verin

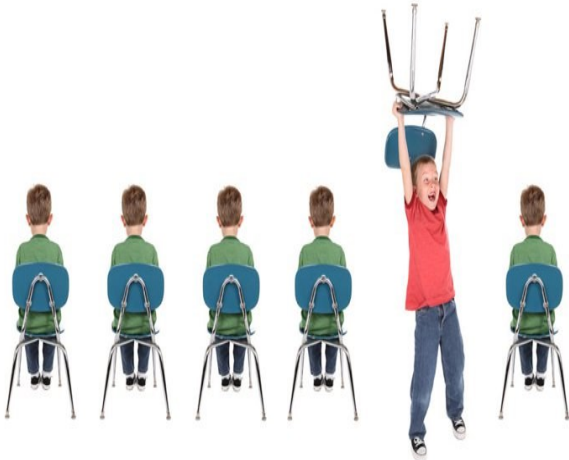
T.C.

YOZGAT VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU

DEHB

TELEFON: (354) 212 11 00

ADRES: Tekke Mahallesi Altay Sokak No:38 Merkez/YOZGAT

WEB: <http://yozgatram.meb.k12.tr>

EMAIL: yozgatram@gmail.com

Dehb Nedir?

Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB); erken gelişim döneminde başlayan, okul öncesi dönem ve okul çağında belirgin hale gelen, sıklıkla erişkinliğe kadar süren bir bozukluktur.

Çocuğun davranışlarını kontrol etmesi ve dikkatini sürdürmesinde sorun vardır. Aşırı hareketlilik yaygın olarak görülür ancak bazı çocuklarda aşırı hareketlilik olmaksızın sadece dikkat sorunları da bulunabilir.

Dehb

Dehb Çeşitleri

1-Hareketlilik

Yaşına göre beklenenin üzerinde hareketlilik olmasıdır. Sınıf içerisinde kalkıp dolaşmaları, arkadaşları ile konuşmaları, onlara silgi fırlatması görülmektedir. Evde konulan kurallara uymakta zorlanmaları, dolaplara tırmanmaları, koltuk üzerinde sekmeleri sık şekilde görülmektedir.

2-Dikkat Eksikliği

Dikkat süreleri yaşlarına göre beklenenin altındadır. Özellikle sürekli dikkat gerektiren konularda dikkat eksikliği belirginleşmektedir. Derslere kendilerini vermezler ve dersin ilk 5-10 dakikalık kısmından sonra ders harici aktivitelere yönelirler. Ödevlerini tahtadan tam geçiremezler. Unutkanlıkları sık görülür. En sık ödevlerini, eşyalarını ve kıyafetlerini unuturlar.

3-Dürtüsellik (İmpulsivite)

Kendisini kontrol etmede zorlanmaktadır. Aceleciliği, sırasını bekleyememesi, isteklerini erteleyememesi, konuşmaların arasına girmesi, sırasını bekleyememesi sık şekilde görülmektedir.

DİKKATİNİZDEN KAÇMASIN !

Dikkatini yaptığı işe veya oyuna vermekte zorlanıyorsa

Yapacağı işler için gereken malzemeleri kaybediyorsa

Uzun süreli zihinsel işleri yapmakta zorlanıyor ve istemiyorsa

Yerinde duramıyor ve çok konuşuyorsa

Sessiz sakin oyun oynamakta zorluk çekiyorsa

Oylara ve konuşmalara müdahale edip yarıda kesiyorsa

ÇOCUĞUNUZDA **D** **E** **H** **B** OLABİLİR...

AİLEYE ÖNERİLER

- ⇒ **DEHB olan çocuğa sahip ebeveynler durumu kabul etmeli, diğer çocuklara oranla bazı zorluklar yaşayacaklarını bilmelidirler. Sorunu bilir ve kabul ederseniz o kadar etkin mücadele edersiniz.**
- ⇒ **Alışkanlık ve davranışlarına yönelik, çocuğunun yaş ve gelişim düzeyine göre kurallar oluşturun. Bunları oluştururken, çocukla işbirliğine giderek ortak karar alın. Mümkün olduğu kadar spesifik olun, uygulamadan taviz vermemeye çalışın.**
- ⇒ **Dikkat eksikliği olan çocuğunuz bir karakter sorununa değil biyolojik bir soruna sahiptir. Bunu hiçbir zaman unutmayın.**
- ⇒ **Göz teması kurmak, göz göze gelmek her türlü iletişimde her zaman önemlidir. Çocuğunuzla konuşurken tepeden değil, çömelerek göz hizasında konuşmanız daima daha etkili olacaktır.**
- ⇒ **Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu gelişiminde anne babanın yetiştirme tarzı, çocuğa karşı tutumları ve disiplin verme yöntemlerinin bir etkisi yoktur. Ancak ailenin ilgi ve desteği tedavinin başarısı için şarttır.**
- ⇒ **Sabrın sonu selamettir özdeyişi DEHB' da altın anahtardır. Çocuğunuzun kendini kontrol edebilme yetisinin az olduğunu, davranışlarının kasıtlı olmadığını bilmeli, sabırlı olmalı, tahammüllü davranmalısınız.**
- ⇒ **Çocuğunuza hiçbir zaman tembel, aptal, yaramaz, inatçı, beceriksiz, huysuz, aksi gibi hitapları da bulunmayın.**

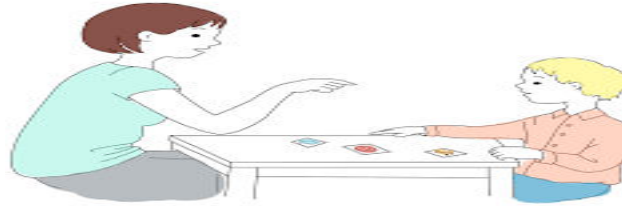
ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- ⇒ Öğrenciniz konuşurken sabırlı olmaya özen gösterin.
- ⇒ Öğrencinizle iletişime her zaman hazır olduğunuzu hissettirin.
- ⇒ Öğrencinizin konuşmaya istekli olmadığı durumlarda konuşması için zorlamayın.
- ⇒ Öğrenciniz konuşurken sorun yaşadığında cümlesini onun yerine tamamlamayın, sözcük eklemeyin.
- ⇒ Öğrencinizin konuşmasına müdahale etmeden, göz kontağını sürdürün.
- ⇒ Konuşmaya uygun jest ve mimikler kullanın ancak bunların abartılı olmamasına dikkat edin.
- ⇒ Öğrencinizin ne söylediğine odaklanın ve onu özel etkinliklere katılmasını sağlamak için cesaretlendirin.
- ⇒ Siz konuştuktan sonra öğrencinizin size cevap vermesi için yeterli zaman tanıyın.
- ⇒ Öğrencinin iletişimini kolaylaştıracak araç ve gereçler (bilgisayar, vb.) kullanmasını destekleyin.

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- ⇒ Öğrencinizin olumlu davranışlarını ödüllendirin.
- ⇒ Öğrencinizin söylediklerini anlamadıysanız, söylediğini tekrar etmesini isteyin.
- ⇒ Öğrenciniz etkinliklere katılmakta istekli olmadığında konuşması için zorlamayın öğrencinin kendini ifade etmesi olanak sağlayın.
- ⇒ Aile ve uzmanlarla iş birliği yaparak öğrencinizin dil ve konuşma güçlüğüne yönelik alınacak önlem ve stratejileri belirleyin.
- ⇒ Sınıftaki diğer öğrencilerle birlikte öğrencinizin dil ve konuşma becerileri ile güven duygusunu geliştirmesini sağlayacak tedbirleri belirleyin.
- ⇒ Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın.

TELEFON: (354) 212 11 00
ADRES: Tekke Mahallesi Altay Sokak No:38 Merkez/YOZGAT
WEB: <http://yozgatram.meb.k12.tr>
EMAIL: yozgatram@gmail.com

T.C.

YOZGAT VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

DİL-KONUŞMA GÜÇLÜĞÜ

A

U

P

L

R

T

DİL KONUŞMA GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

Sözel iletişimde farklı seviye ve biçimlerde ortaya çıkan aksaklıklar ve düzensizlikler nedeniyle dili kullanma, konuşmayı edinme ve iletişimdeki güçlüklerin, bireyin eğitim performansı ve sosyal uyumunu olumsuz yönde etkilemesi durumudur.

Söylemek istediğim o kadar çok şey var ki...

NASIL FARKEDİLİR?

- ⇒ Konuşmalarında belirli sesleri düşürür, ekler ya da değiştirirler.
- ⇒ 'Kapı' yerine 'apı', 'saat' yerine 'sahat', 'arı' yerine 'ayı', 'kitap' yerine, 'kipat' gibi.
- ⇒ Sesleri olağan dışı uzatırlar.
B-b-baca gibi.
- ⇒ Kelimeleri, heceleri tekrar ederler.
Ha-ha-hayır. Gibi.
- ⇒ Konuşurken yüzde gerilim, kaş göz oynatma, başın ani hareketleri gibi istenmeyen jestler gözlemlenir.
- ⇒ Kararsız konuşma ve düzensiz solumaya bağlı kelimelerde tuhaf vurgular yapar.
- ⇒ Sözcük dağarcıkları yetersiz ve konuşmaları kısıtlıdır.
- ⇒ Durmadan ses çıkarırlar fakat çıkan sesler konuşma özelliğinde değildir.
- ⇒ Konuşmak yerine , dokunarak, vurarak, iterek vb. hareketlerle isteklerini, duygularını gösterirler.
- ⇒ Konuşmaları düzgün ve akıcı değildir.

**ERKEN TEŞHİS VE ERKEN EĞİTİMLE
HERŞEYİN ÜSTESİNDEN
GELEBİLİRSİNİZ...**

AİLEYE ÖNERİLER

- ⇒ Acımak, merhamet göstermek gibi davranışlardan kaçınm.
- ⇒ Konuşmasındaki probleminden dolayı cezalandırma tehdidinde bulunmayın ve suçlamayın.
- ⇒ Problemlili konuşmadan çok akıcı konuştuğu bölümlerin üzerinde durun.
- ⇒ Akıcı olmayan konuşmayı kesmesini söylemeyin.
- ⇒ Konuşmaya başlamadan önce durup derin nefes almasını söylemeyin.
- ⇒ Durup tekrar başlamasını istemeyin.
- ⇒ Konuşmaya başlamadan önce düşünmesini önermeyin.
- ⇒ Onun yerine cevap vermeyin ya da takıldığı yerleri tamamlamayın.
- ⇒ "Hayır, dur yapamazsın" gibi ifadeleri sık kullanmayın.
- ⇒ Onun yaşı ve olgunluk düzeyine uygun beklentiler içinde olmaya özen gösterin.

GÖRME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÇOCUKLAR İÇİN SINIF İÇİNDE ALINABİLECEK ÖNLEMLER

- ⇒ Öncelikle görme güçlüğü olan çocuğun sınıfta olmadığı bir zaman seçilerek arkadaşlarına anlayabilecekleri düzeyde çocuğun durumu anlatılmalıdır. Gerekliğinde ya da yardıma ihtiyaç duyduğunda yardım etmeleri söylenmelidir. Böylece görme güçlüğü olan çocuğa karşı takılabilecek alay edici davranışların da önü alınacaktır.
- ⇒ Takılabileceği, çarpabileceği, hareket alanını daraltabileceği düşünülen eşyalar ayak altından kaldırılmalıdır.
- ⇒ Her eşyanın yeri sınıf içinde belirlenmelidir. Çocuk, aradığı eşyayı kolayca bulabilmelidir. Eşyaların yer değişikliğinden çocuk haberdar edilmelidir.
- ⇒ Çocuk, sınıfta ışıktan rahatsız olmayacak şekilde oturtulmalıdır. Işığın kırılarak göze yansımalarına dikkat edilmelidir. Doğrudan göze gelen ışık, rahatsız edici bir duyarlılık yaratır.
- ⇒ Çocuğun karaltılı, buğulu, sisli ya da bulanık da olsa var olan görme uzaklığına uygun şekilde sıraya oturtulması gereklidir.
- ⇒ Anne ve baba, çocuğun giydiği ayakkabının tabanının kösele gibi ses çıkaran bir nesneden yapılmış olması konusunda uyarılmalıdır. Bu yolla çocuk, yürüdüğü yerleri hissedecek ve sesleri ayırma özelliğinden yararlanarak çevresi hakkında bilgi sahibi olacaktır.

ÖĞRETMENE ÖNERİLER

- ⇒ Sınıftaki gören çocuklar zaman zaman görme güçlüğü olan çocuğa rehberlik yapabilir. Ancak görme güçlüğü olan çocuğun çok fazla bağımlı olmamasına dikkat ediniz.
- ⇒ Görme güçlüğü olan öğrencinizi sınıftaki her etkinliğe katılması için cesaretlendiriniz. Eğer onun sınıftaki faaliyetlere katılması mümkün olmazsa ek etkinlikler düzenleyebilirsiniz.
- ⇒ Tahtaya bir şeyler yazarken yazdıklarınızı yüksek sesle söylemeniz her zaman görme güçlüğü olan öğrenciniz için yararlı olacaktır.
- ⇒ Matematik öğretiminde görülen problemlere ek olarak fen bilimleri ve coğrafyanın da çok fazla görsel uyaranlara dayalı olması nedeniyle ek düzenlemelere ihtiyacınız olabilir. Bu nedenle görme engelliler okullarından materyal ve bilgi alabilirsiniz.
- ⇒ Görme güçlüğü olan öğrencinize ödevini tamamlayabilmesi için ek zaman vermeniz uygun olacaktır.
- ⇒ Görenler ile görme güçlüğü olan öğrencileriniz arasındaki sosyal ilişkileri güçlendirmek için onları teşvik ediniz.

TELEFON: (354) 212 11 00

ADRES: Tekke Mahallesi Altay Sokak No:38 Merkez/YOZGAT

WEB: <http://yozgatram.meb.k12.tr>

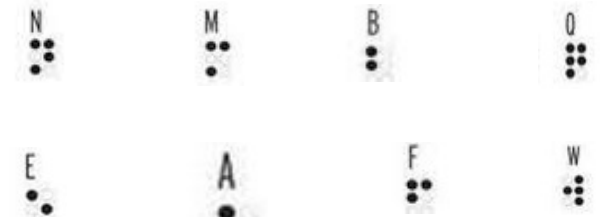
EMAIL: yozgatram@gmail.com

T.C.

YOZGAT VALİLİĞİ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

GÖRME YETERSİZLİĞİ

GÖRME YETERSİZLİĞİ NEDİR?

Görme gücünün kısmen ya da tamamen yetersizliğinden dolayı, bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumudur.

GÖRME YETERESİZLİĞİ NEDENLERİ?

Çok sık rastlanmamakla birlikte genetik olabilir. Annenin hamileliği sırasında geçirdiği kızamıkçık gibi ateşli hastalıklar, aldığı bazı ilaçlar ya da röntgen ışınlarına maruz kalma görme engeline neden olabilmektedir.

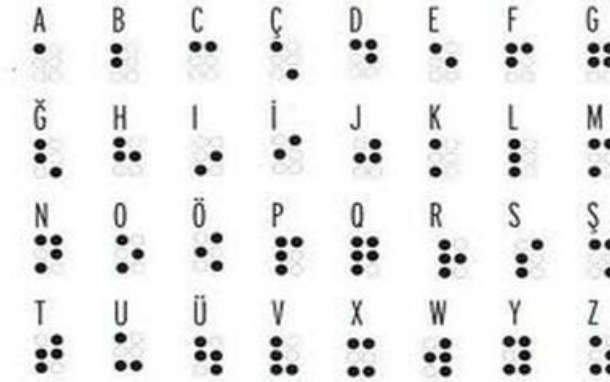
Doğumun güç olması da bir başka nedendir. Prematüre (erken) doğan bebeklere küvezde fazla oksijen verilmesi çocuğun kör olmasına neden olabilmektedir. Doğum sonrasında çocuğun geçirdiği ateşli hastalıklar, kazalar, zehirlenmeler görme engelini nedenlerindedir.

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN KULLANDIĞI ALFABE

Bu alfabe Louis Braille tarafından geliştirilmiş görme engelli insanların okuyup yazması için kullanılan bir alfabe yöntemidir. İki kolon taşıyan dikdörtgen düzen üzerine dizilmiş altı kabartılmış noktadan oluşur. Her iki kolonda üçer nokta bulunur. Noktalardan her biri altmışdört farklı kombinasyondan birini oluşturması için farklı şekillerde dizilir.

Bu harfleri isimlendirmek için noktaların bulunduğu her bir pozisyon, yerlerine göre söylenir;

**ERKEN TEŞHİS VE ERKEN EĞİTİMLE
HERŞEYİN ÜSTESİNDEN
GELEBİLİRSİNİZ...**

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARA ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE

UYGULANA BİLECEK PROGRAMLAR

- ⇒ Bebeğin yanına ses çıkaran oyuncaklar konulup ilgisini çekmeye çalışılmalıdır.
- ⇒ Görme engelli bebek yatağında ve bulunduğu odada uzun süre yalnız bırakılmamalıdır. Bebek görme duyusundan yoksun olduğu için bir de işitsel uyarılar olmadığında bebekte gelişim geriliği görülebilir.
- ⇒ Ses çıkaran nesne bebeğe dinletilip bebeğin bu nesneye ulaşması sağlanmalıdır.
- ⇒ Görme engelli bebeğin uyku saatlerini düzenlerken ailenin tüm bireylerinin evde ve iletişim halinde olduğu zamanlarda uyanık kalmasına dikkat edin.
- ⇒ Görme engelli bebeğe evdeki eşyaların yerleri incelenmelidir ve ne işe yaradıkları anlatılmalıdır.
- ⇒ Görme engelli bebeğin koku alma duyusunu geliştirmek için baharat kokuları ve yemek kokularını alması sağlanmalıdır.
- ⇒ Dokunma duyusunu geliştirebilmek için çocuğun dokunmasına fırsat verilmelidir. Evde anne çocuğa farklı dokulardaki kumaşları dokundurarak ta çalışmalar yapılabilir.
- ⇒ Çocuğunuzun kıyafetlerinin ya da özel eşyalarının yerini onun bilgisi olmadan değiştirmeyin.
- ⇒ Görme engelli çocuğunuzla yürürken onun sizin kolunuza girmesini isteyin.
- ⇒ Görme engelli çocuğunuzla yürürken ona yoldaki, çevredeki her şeyi betimleyerek anlatın.

AİLEYE ÖNERİLER

- ⇒ Doğal ve açık ifadelerle konuşulmalı, ses tonu fazla yükseltilmemelidir.
- ⇒ Vakit kaybetmeden uzman odyolog kontrolünde bireyin kaybına uygun işitme cihazı takılmalıdır. Aile çocuğun işitme cihazının çalışıp çalışmadığını kontrol etmelidir. Aile pillerin takibine dikkat etmeli ve cihazına uygun piller kullanmalıdır
- ⇒ Davranışsal iletişimden (Dokunma gibi durumlar) kaçınılmalı ve işitme engelli çocuğun işitme kalıntısını kullanabilmesi için sözel iletişim olmalı.
- ⇒ İşitme engelli çocukta normal işiten çocuk gibidir. Diğer çocukların arasına, oyunlarına katılmak ister. Bu nedenle çocuğun sahip olduğu engeli, onun sınıfta bulunmadığını bir zamanda, sınıf arkadaşlarına anlatılmalıdır.
- ⇒ İşitme engelli çocuğa konuşmayı kazandırmak için tek tek sözcükleri öğretmek yerine günlük doğal ortamlardan yararlanın
- ⇒ İşitme engelli çocuğu konuşması için zorlamayın; ama onda konuşma ihtiyacı yaratın.

ÖĞRETMENE ÖNERİLER

- ⇒ Konuşurken abartılı dudak hareketlerinden kaçınılmalıdır.
- ⇒ Konuşma esnasında yüz yüze hemen hemen göz seviyesinde olmaya çalışılmalıdır.
- ⇒ Fazla uzun cümlelerden kaçınılmalıdır.
- ⇒ Sınıfta gürültünün artması durumunda işitme engelli öğrencinin kelime ayırt etmede daha fazla zorlandığı dikkate alınmalıdır.
- ⇒ İşitme engelli çocuklar için sınıfta en uygun oturma yeri sağlanmalı, öğretmene en yakın bulunan ve onun en iyi şekilde görebileceği bir yere oturtulmalıdır.
- ⇒ İşitme engelli çocukların kendilerini anlatma zorlukları olduğundan, sınıfta onlara daha fazla zaman ayırın ve kendisini ifade edebileceği farklı yolları anlamaya çalışın.
- ⇒ İşitme engelli çocukların ilgi-yeteneklerini en iyi şekilde kullanabilmeleri için çocuğu pek çok yönü ile değerlendirin ve ona en uygun olan eğitim programlarını saptayın. Bu durum aile ve diğer derslere giren öğretmenlerle işbirliği yapılarak ortaya çıkarılır

TELEFON: (354) 212 11 00
ADRES: Tekke Mahallesi Altay Sokak No:38 Merkez/YOZGAT
WEB: <http://yozgatram.meb.k12.tr>
EMAIL: yozgatram@gmail.com

T.C.

YOZGAT VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

İŞİTME YETERSİZLİĞİ

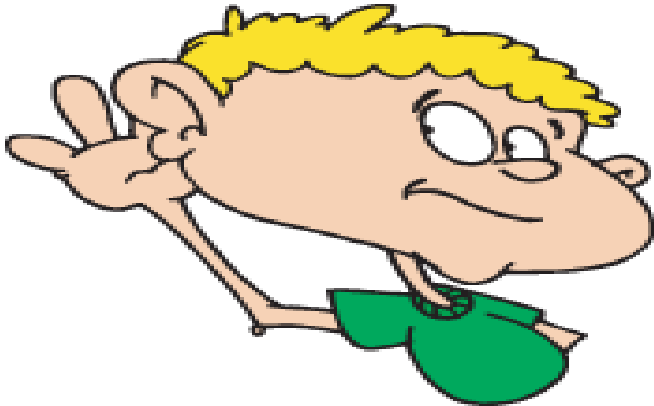

İŞİTME YETERSİZLİĞİ NEDİR?

İşitme duyarlılığının kısmen veya tamamen yetersizliğinden dolayı konuşmayı edinmede, dili kullanmada ve iletişimde güçlük nedeniyle bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumudur.

İŞİTME YETERSİZLİĞİ BELİRTİLERİ

- ⇒ Konuşmalarda ve diğer seslerde belirgin bozukluk.
- ⇒ Söylenenleri anlamakta güçlük çekmek.
- ⇒ Söylenenlerin birkaç kez tekrarlanmasını istemek.
- ⇒ Televizyonun ve radyonun sesini fazla açmak.
- ⇒ Toplu konuşmalardan çekilmek uzaklaşmak.
- ⇒ Konuşurken sürekli yüze bakma arkadan seslenildiğinde duymakta zorluk çekme.
- ⇒ Bebeklerde seslere tepkisiz olma

İŞİTME YETERSİZLİĞİNİN NEDENLERİ

Doğum Öncesi Nedenler:

- ⇒ Akraba evliliği
- ⇒ Hamileliğin ilk aylarında annenin yakalandığı bazı hastalıklar.
- ⇒ Bebekle anne arasındaki kan uyuşmazlığı.
- ⇒ Hamilelikte alınan bazı ilaçlar.
- ⇒ Hamilelikte annenin geçirdiği kazalar.

Doğum Anı Nedenler:

- ⇒ Erken, geç ve güç doğumlar.
- ⇒ Oksijen yetersizliğine bağlı kanamalar.
- ⇒ Çarpmalar ve kazalar dış ve orta kulakta zedelenmelere yol açabilir.

Doğum Sonrası Nedenler:

- ⇒ Bebeklikte geçirilen hastalıklar, (kızamık, menenjit, boğmaca, difteri, kabakulak, kızıl, ansefalit, grip)
- ⇒ Dış ve orta kulak iltihaplanmaları.
- ⇒ Hastalıklar için alınan ilaçlar.
- ⇒ Orta kulak kemikçiklerinde oluşan kireçlenmeler. Kazalar, travmalar, merkezi sinir sisteminde sarsıntı ve zedelenmeler.
- ⇒ Beyindeki çıban ve ularlar.
- ⇒ Kulağa yabancı bir madde kaçması.

**ERKEN TEŞHİS VE ERKEN EĞİTİMLE
HERŞEYİN ÜSTESİNDEN
GELEBİLİRSİNİZ...**

İŞİTME KAYBININ NEDENLERİNİ BİLMENİN YARARLARI

Özrünün oluş zamanı hakkında bilgi verir.
Başka özürler getirip getirmediği hakkında ipucu verir.
Nedenin doğru olarak değerlendirilmesi, sorunun medikal ve eğitsel alanlarda ortaklaşa olarak gerekli olan işlemlerin yapılmasına temel oluşturur

BUNLARI UNUTMAYINIZ!

- ⇒ İşitme engelli çocukların çoğu normal zekaya sahiptir. İşitme güçlüğü zeka geriliğine değil öğrenme güçlüğüne sebep olur.
- ⇒ İşitme engeli sözel dil edinimini etkiler.
- ⇒ İşitme kayıpları erken tanılanabilir ve teşhis edilebilirse, tıbbi önlemler ve eğitsel hizmetler sağlanabilir.

